

Герман: Фас, профіль та інші види з вікна

Вясну погоду з висоти дев'ятого поверху добре видно Чатир-Даг. Герман стояв босоніж на захаращеному старими речами балконі, дивився в прочинене вікно на гору й кутив. Сонце ліниво підіймалося вище, визирало з-за будинку та нарешті засвітило старі дерев'яні шибки. Сонце — небесна донна риба — вусиками-променями намацувало серед балконного мотлоху живу істоту: жилаві руки, засмаглу шию, спокійне молоде обличчя. Він примружився від лоскоту. Йому хотілося розтягнути сигарету якомога довше.

Останній курс архітектурного Герман прогуляв. Зрідка з'являвся на парах. Тільки-но отримував стипендію — того ж вечора тусив у клубі. А коли гроші закінчувалися, пропадав в однокурсників у гуртожитку, де можна було вхопити гречки зі смаженими сосисками зі спільної сковорідки: хіба хтось питає, чи скидався він на вечерю? Іноді залишався в неї. Нею могла бути будь-яка дівчина, яка поділиться тілом і ліжком.

Наприклад, та, яку восени він зустрічав вечорами в парку Треньова серед голих дерев та вдягнених людей. Світло поодиноких ліхтарів несміло фарбувало їхні силуети, а темрява розчиняла кольори в каламуті, залишала рухи — завчену пластику вечірнього моціону.

Великий білий пес і красива дівчина з ним. Коли вони з'являлися поміж крайніх дерев парку, Герман не міг збагнути, хто кого вигулював. Очевидна відповідь ніяк не бажала

еднатися з картинкою. Дівчина в легкій куртці та пишній спідниці на незмінно високих підборах-шпильках міряла кроками паркові доріжки, тримаючи в руках повідець.

Вона рухалася поважно, граційною ходою. Тримала повідець із гордо піднятою головою, а десь унизу, куди зовсім не дивилися її очі, тихо шелестів блакитний фатин спідниці. Щокроку ритмічно цокали підбори: раз-два, раз-два. А собака в такт підборам виляв задертим догори білим задом. Його пухнастий хвіст за інерцією відкидало у протилежний бік. Довгі сильні лапи ступали впевнено й легко, а маленькі близько посажені очі розважливо дивилися вперед.

Герман проводжав парочку поглядом і стриманою усмішкою, розмірковував: що, як собака різко рвоне за кішкою, чи білкою, чи голубом? Уявляв, як це станеться після дощу, коли поодинокі листя на деревах іще виблискуватиме водяними краплями, а свіжі калюжі, хаотично розлиті парком, змусять відвідувачів змінити звичні маршрути. Пес різко зірветься з місця, в його очах зникне навіть натяк на розум — лише інстинкти та адреналін. Дівчина незграбно, немов ганчір'яна лялька, сіпнеться вперед і розпластається у величезній калюжі. Блакитний фатин спідниці поглине мокрий бруд, одна туфля залишиться за межами багнюки, довгий підбор торкатиметься води, ніби пробуватиме, чи та не холодна, проте так і не наважиться зануритися. Чомусь Герман ніяк не міг уявити обличчя дівчини в цей момент. Вона щоуяви сидить у калюжі зовсім безлиця.

Коли дівчина із собакою опинилися в полі зору, Герман дивувався недоречності вбрання дівчини та його невідповідності сезону, захоплювався товщиною собачого білосніжного хутра. Цікавість смикала Германа за руку, просила занурити пальці у фатин і хутро, розтулити рот, заговорити з дівчиною на підборах.

— Яка гарна... у вас собака.

Близнáz хутра піддалася його пальцям першою.

У розмові Євгенія, саме так представилася власниця собаки, видалася стриманішою за блакитний фатин та холоднішою за воду в калюжі. Вона весь час усмічалася міцно стуленими вусами. Говорила коротко, кліпаючи сірими великими очима, тихо й високо, прикриваючи рот долонею, ніби намагалася приховати зубний карієс.

Вона вивчала економіку, проте пропускала лекції нахабніше за Германа.

— Така нудьга, я прям засинаю! Все одно платити, — пояснювала свої прогули Євгенія, натягуючи повідець. — Тато каже: мені краще заміж, — і вона тихенько засміялась.

Відтоді Герман часто супроводжував її під час денної прогулянки із собакою. Вже після другого побачення Євгенія перетворилася на Женю. Її холодний голос зігрівся, сталевий погляд розтанув. Туфлі на підборах поступилися місцем шкіряним білим мокасінам — у тон собачого хутра. Усі наступні побачення закінчувалися в її ліжку, до приходу її батьків. Собака ніколи не залишав хазяйку наодинці з Германом.

Він отримав доволі перспективну роботу раніше, ніж захистив диплом архітектора. Задоволений кури́в на балконі, випускаючи через ніс клуби сигаретного диму. Один підстаркуватий банкір викупив занедбаний кінотеатр на південному узбережжі. Герман вів для нього архітектурний супровід будівництва готелю, що вже мав робочу й дещо радянську назву — «Глобус».

Було задумано створити дворівневі номери, які б не були схожі між собою. Африканський стиль — зі шкурами зебр та ритуальними масками, середземноморський — з дерев'яними балками та блакитними шпалерами, азійський — із червоними ширмами та подушками замість крісел.

Сама ж будівля в стилі сталінський ампір з колонами та ліпниною височіла над морем, ховала стіни за кронами дерев

старого, але доглянутого парку. Здавалося, дерева поривалися намочити корені в морській воді — так близько вони підступали до берега.

Відтепер Герману вистачало на гречку з власної сковорідки та навіть розділити її з кимось.

Він не встиг на останній тролейбус до Сімферополя і повертався додому автобусом. З моря віяв напрочуд теплий вітер, пахло сіллю та вологим листям.

Черга жваво рухалася до квіткової каси й уже добігала кінця, коли на його плече опустилася чиясь важка рука та змусила обернутися.

— А я думаю, ти це чи не ти?

Кузнецов усміхався і все ще тримав руку на Германовім плечі.

Микола Кузнецов працював архітектором уже чотири роки. І спершу Герман сприймав їхні стосунки як взаємовигідну співпрацю: він набував досвіду у практикуючого фахівця, а Кузнецов мав наохваті безплатного підмайстра. Високий і кременезний Микола Кузнецов, із русявим і закрученим, наче шерсть у ягняти, волоссям, був схожий на мікеланджелівського Давида, але на зріст — як Голіаф. Направду кримський Давид-Голіаф одягався в секондхендівський шмот, не їв м'яса, та ні сном ні духом не здогадувався про працю*. Простий олівець губився в його не товстих, проте великих пальцях. Герман не раз замислювався, чим керувалися клієнти Кузнецова, коли погоджувалися на розроблення проекту та щедро й одразу виплачували аванс? Його професійними навичками чи тим, що він до біса здоровий?

* Праща — це зброя, яку в давнину використовували для метання каміння на відстань. У біблійній історії саме за допомогою пращі юний Давид переміг велетня Голіафа. Тут і далі прим. авт.

Яким же було його здивування, коли цей простакуватий велетень виявився дуже чутливим, цікавим співрозмовником і добрим другом. Герман часто бував у нього вдома. Надя, дружина Кузнецова, тішилася його відвідинам і водночас відсторонювалася раніше, ніж він встигав звикнути до її компанії. «Завтра рано вставати», або «Піду гляну, чи заснула мала», або «Магнітні бурі, чи що, — голова дерев'яна», — казала Надя, нервово погладжувала волосся і поспішала залишити чоловіків самих на кухні. Наостанок вона встигала подивитися на свого чоловіка — м'яко та скромно. Кузнецов у відповідь мимрив побажання доброї ночі та швидко повертався до дружньої розмови.

Залегко вдягнений як на плюсову погоду наприкінці січня — тонка шкіряна куртка на футболку та темні джинси, все із секондхенду — Кузнецов тремтів.

— А ти тут звідки? — здивувався Герман.

— Тещі з тестем відвозив малу. Хворіє, то краще ж тут, на свіжому морському повітрі... — Кузнецов помітно радів чи тому, що позбувся на кілька днів дитини, чи несподіваній зустрічі. — Не доведеться нудьгувати в дорозі, — нарешті озвучив він йому причину радості вголос і знову лягнув по плечу.

Вони купили квитки на сусідні крісла. Залишалося трохи часу до посадки, пасажири вже юрмилися біля потрібного автобуса. Герман дістав пачку сигарет і простяг її другу, той взяв одну, закурив і дав прикурити Герману.

— Як просувається будівництво готелю?

— Вже беруся за інтер'єри.

— Певно, не встигаєш й голови підняти? — Кузнецов раз по раз підстрибував на місці: намагався зігрітися.

— Кажі, як є, — відрізав Герман. — Що в тебе?

— З'явився клієнт із дуже цікавим проектом. Проектищем!

Герман запитально кивнув, мовляв, що за проект.

— Торговельно-розважальний комплекс, — одразу ж продовжив той, — величезний! Магазили, кінотеатр, ресторани,

ковзанка, все одразу. Нічого подібного в Сімфері ще нема. Роботи валом, я подивився ескізи й охрінів! Цікаво! І страшно до всирачки! Сам боюся підступитися. Потрібен ще хтось. Одразу подумав про тебе.

— Тому запропонував мені не телефоном, заздалегідь запланувавши зустріч, а отак випадково зустрівши на автовокзалі в Ялті в черзі по автобусні квитки? — спробував спіймати Кузнецова на нещирості.

— Германе! Я вперше побачив ескізи вчора ввечері. А сьогодні зустрів тебе, — обурился Кузнецов і перестав стрибати. — Це доля! Стопудово!

Його пояснення звучало правдиво.

— ...

— Що скажеш? — Кузнецов кинув недопалок у смітник, засунув змерзлі руки в кишені.

— Коли можеш показати ескізи?

— Та хоч сьогодні! — не приховуючи радості, відповів Кузнецов.

— Тоді як приїдемо, одразу до тебе!

Герман загасив сигарету, і друзі зайшли в автобус.

Море й гори огорнули сутінки, і тепер обабіч дороги пропливали дві чорні сутності. Багато пасажирів дрімало, заколисаних ревом мотора, що іноді його заглушали звуки зустрічних автомобілів. Герман і Кузнецов уже як пів години вели суперечку, перемовлялися пошепки. Збоку могло здатися, що вони задумують щось зловмисне.

— Немає нічого гіршого, ніж старіти в шлюбі, — прошепотів Герман. Його слова звучали спокійно, але твердо. Він багато думав про те, що збирався сказати, але не підозрював, що слухачем його висновків виявиться Кузнецов.

— Хіба не жахливо спостерігати за в'яненням одне одного? — продовжував Герман. — Хіба не жахливо застрягнути в цьому спостереженні так, щоб однієї миті крізь бахрому зморшок несила було згадати, яке було на вигляд обличчя

жінки, яка тобі, очевидно, колись дуже подобалася? До того ж навіщо потрібна ця спільна старість? На старості залишається шамкання ротів і страх помирати на самоті. Звичка бачити те саме старе тіло поруч із собою — ось що зостається.

— А кохання? Ти забув про найголовніше. Те, що зблизило на самому початку шляху, що об'єднало в думці зустріти пліч-о-пліч старість.

— Яке ще кохання? Не сміши мене! Людьми керують інстинкти. І тільки. Хіть і потреба в розмноженні, — уста Германа усміхалися, а очі залишалися холодними.

— Так, згоден, не без цього. Але... — Кузнецов на мить задумався. — Все ж ні, не згоден. А що, як одного разу зустрінеш ту, з ким захочеться старіти, як ти висловився, беззубо шамкати, гадати, кого першим забере смерть? Я хотів би подивитися на тебе тоді. — Кузнецов мрійливо глянув на друга.

— Подивитися, як я шамкатииму?

— Подивитися, як ти розгубишся.

— О ні! Це навряд! І навіть якщо вона мені сподобається, я одружуся, то все одно не хотілося б бачити, як з роками обвисає її дупа, а обличчя перетворюється на жований папір. Я залишу її тут, серед типових багатоповерхівок, а сам піду. Повір, я не боюся жити один, ба більше — померти на самоті десь у горах.

— Ти ж не ходиш в гори!

— Я піду туди лише раз, як тварина, що йде помирати й не повертається, — відповів Герман, відкинувся на спинку крісла і додав:

— Мені не потрібна компанія для старості.

— Друже, просто ти ще не знайшов її, — поставив і собі крапку Кузнецов та з усмішкою відвернувся до вікна.

Решту шляху вони проїхали мовчки, кожен обмірковував слова один одного. Переступивши поріг помешкання Кузнецова, друзі взялися на кухні готувати. А коли попоїли, заспокоїли гуркотливий потік шлункових соків, знову активно